

Som en molntuss i höjdvinden
– sökande efter mitt ego

en installation av Sandra Lilja Joukodóttir (Parviainen)

Examensarbete för bildkonstnär YH-examen
Utbildningsprogrammet för Bildkonst
Bedömmare Ulrika Ferm & Björn Aho
Handledare Arna Valsdóttir
Yrkehögskolan Novia
Jakobstad 2014, Finland

Degree Thesis for Fine Art, Bachelor of Fine Art
Degree Programme in Fine Art
Examinators Ulrika Ferm & Björn Aho
Supervisor Arna Valsdóttir
Novia University of Applied Sciences
Jakobstad 2014, Finland

Mitt examensarbete handlar om mitt inre – mitt inrebo. Vem är jag? Vad har jag lärt mig av livet? Varför är jag här?

Att söka efter sig själv är såväl det mest givande, krävande, tråkigaste som det roligaste som man gör. Som en molntuss i vinden svävar jag, oftast ostrukturerad omkring – planlöst sökande efter livets mening.

Verket är en installation. Jag har dokumenterat en performans där jag byggde upp ett bo av glasburkar i min hemstad Akureyri på Island. Kameran fungerar som korpens observerande ögon. Röda gummiband dras från boet till olika platser och bildar en slags karta över platser som gett mig nya perspektiv, upplevelser och minnen jag samlat med mig. Röda tråden – navelsträngen till boet.

My thesis is about my inner being – my inner nest. Who am I? What have I learned from life? Why am I here?

To search for yourself is both the most rewarding, challenging, boring thing, as well the most fun one does. As a cloud in the sky I hover around mostly unstructured – aimlessly searching for the meaning of life.

The work is an installation. I have documented a performance where I built up a nest of glass jars in my hometown Akureyri in Iceland. The camera acts as the raven's observing eyes. A red rubber band stretches from the nest to different sites and forms a sort of map of places that gave me new perspectives, experiences, and memories. The red string – the umbilical cord to the nest.

Inledning

*Krummi krúnkar úti kallar á nafna sinn,
ég fann böfuð af brúti, brygg og gæruskinn,
komdu nú og kroppaðu með mér krummi nafni minn.
Komdu nú og kroppaðu með mér krummi nafni minn.*

Jag lärde mig denna sång när jag var två år gammal. Sången om korpen som har hittat en död bagge och vill dela den med sig med andra korpar. Den är social.

Eld, is, berg, vattenfall, vidd, frihet, musik, ljus, hästar, får, korp... detta är bara några saker av många som beskriver Island för mig. Jag var 14 år när min familj flyttade från Finland till Island. Mamma är isländsk och pappa finsk. Fyra år gammal sitter jag i en sandlåda på Akureyri en kall dag i september. Vackra höstfärger och höga fjäll som har fått sin vita vintermössa – jag stirrar trolldunden på dem.

Det är en magisk påverkan som gör att mina isländska rötter alltid har varit starkare än de finska. Det bara är så trots att jag har mått bra i Finland och har både släkt och vänner där. Som barn brukade jag hålla till under somrarna på den lilla kraftiga ön i Atlanten. Jag var endast 8 år gammal när jag ensam gjorde min första resa dit. Jag fick rida i det öppna landskapet där bl.a. korpen höll till, den svarta fågeln som alltid fladdrar omkring, samlar på saker och ting men lämnar aldrig ön.

Korpen har alltid varit en del av Islands historia. Vikingarna koloniserade Island i slutet på 800-talet. I boken "Landnáma" beskriver en av landnamsmännen Hrafna Flóki (eller Korp - Floke som han kallas på svenska) hur han använde tre korpar för att hitta Island. Redan inom nordisk mytologi var den en symbol för vishet. Odens två korpar Huginn

och Muninn flög runt över världen för att sedan berätta för honom om sina upplevelser.

Det sägs att korpen är en fågel med siarförmåga. Vanligtvis är den en budbärare av ondska, men det finns också historier i de isländska sägnerna som berättar om hur den belönat folk som visade honom omsorg. Om vintern var svår gav folk korpen mat eftersom det var bättre att ha den som sin vän än ovän.

Korpen är prälsjuk och vill fånga allt som blänker. Men den kan också vara brutal och attackerar får som är svaga och inte kan försvara sig. Då äter korpen fåret – levande. Den plockar först ut ögonen och inälvorna.

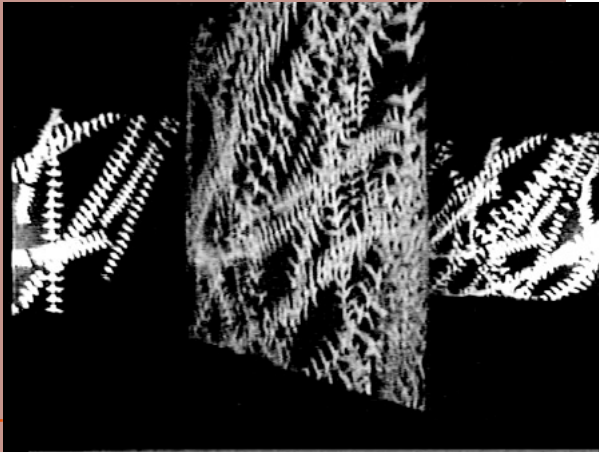
Alla barn på Island känner igen den svarta mystiska fågeln. De sjunger visor och läser sagor om den. Korpen är störst av tättingarna, den är ca 63–71 cm lång. Den har stor och stark näbb, långa vingar och stjärt. Isländska poeter och författare har skrivit böcker och dikter om korpen, formgivare använder den i sitt arbete och även filmregissörer har använt den i sina filmer.

Då det var dags att välja inriktning på yrkesgymnasiet visste jag utan tvekan att jag skulle välja en skola med en konstlinje. Jag har alltid älskat färger, papper och pensel. Jag var endast tre år gammal när jag började i Borgå konstskola. Konstlinjen på yrkesgymnasiet i Akureyri, norra Islands huvudstad, blev därför ett självklart val och sedan dess har staden betytt väldigt mycket för mig. De flesta islänningar sysslar med kreativa aktiviteter, antingen som yrke eller vid sidan om. Under de senaste åren har isländska konstnärer, speciellt inom musik och design blivit kända. Det är ett intimt förhållande mellan människan och naturen som jag tycker gör isländsk konst unik. Island är ett förtrollande land med omkring

WIRBELWERK, 2012, nya Lenbachhaus i München, Olafur Eliasson.

ORKA, en audiovisuell miljö - Venedigbiennalen 1997, Steina Vasulka.

325 000 invånare som har charmerat folk världen runt. Ett land som utan förvarning kan bjuda på ett vulkanutbrott, jordbävning eller storm i orkanstyrka. Redan nu närmar sig antalet besökare en miljon.

Ett ständigt letande – vagabond

Efter gymnasiet har jag ständigt letat efter något där min kreativitet och mitt budskap har en möjlighet att lysa. Som de flesta andra ville jag utveckla mig och uppleva nya kulturer och omgivningar – se något nytt. Jag har bott och studerat i olika länder; ett halvt år i Norge och två år i Barcelona, Spanien. Jag har fladdrat runt liksom korpen och letat efter något nytt, upplevelse, inspiration – mig själv.

Under alla mina studieår har Island och dess kraftiga natur varit en stark inspirationskälla. I Barcelona studerade jag interiördesign och upptäckte konsten att förvandla utrymmen. Fascinationen för det rumsliga började växa, och inom kort märkte jag att kopplingen mellan naturen och det spatiala var dominerande i mina projekt. Konsten att skapa en viss atmosfär från det externa till det interna, speciellt då man bor i en storstad där de flesta gröna platser är konstgjorda. Då kommer längtan efter att koppla av den vilda naturen, känna doften av mossa, texturen av gräset och lyssna på fåglarna och vinden.

Kategorisering har blivit ett ord som jag känner lätt allergi för; att försöka sätta saker och ting i ett specifikt fack. Ända sedan barndomen har jag valt att lösa uppgifter på mitt eget sätt och inte följa några färdiga modeller.

Jag dansar gärna på linjen mellan ordet konst och design, jag ser detaljerna i ett "ready-made"-objekt och lyfter fram dem, helst med organiskt samband – samspelet mellan människan och naturen.

Det är en väldigt fin gräns mellan konst och design. Konstnärer njuter mera av frihet inom sina projekt. De kan experimentera fritt i sitt utrymme medan interiöredesigners måste kunna bevisa en funktion för produktion. Bland de konstnärer som arbetar med installation är det tre som inspirerat mig mest och haft en stor inverkan på mina verk: Olafur Eliasson, Steina Vasulka och Arna Valsdóttir. Olafur Eliasson är en dansk-isländsk installationskonstnär och skulptör. I sin konst använder han mycket av ljuseffekter och inspireras av den isländska naturen. Han gör gärna stora verk i en urban miljö, upplevelandet spelar en viktig roll i hans verk. Skillnaden mellan tänkande och görande, relationen mellan kropp och utrymme – omfattning av tid och dimensioner. Steina Vasulka är en multimedia-konstnär med en bakgrund i klassisk musik. Hon arbetar mest med installationer, som att projicera abstrakta landskap, men har också gjort interaktiva performans där hon aktiverar bildernas rörelse genom violinspelande. Arna Valsdóttir är en visuell konstnär utbildad från multimedia-linjen på Jan Van Eyck Academie Maastricht i Holland 1989. Hon arbetar gärna platsspecifikt, granskar rummet och dess ytor, linjer, form, färg och reflektioner som hon sedan lyfter fram med sina verk. I sitt konstnärliga skapande kombinerar Arna mycket sin bakgrund i sång och scenkonst med ljud och videoinstallationer. De är ofta i form av en dokumenterad performans som liknar rörliga målningar – målade med ljus.

KVÍKA, 2006, videoinstallation – levande målning, Café Karólína, Akureyri, Arna Valsdóttir.

Mountain, 1980-1982, Sigurður Guðmundsson.

SÚM-gruppen på Island inspirerades av nya rörelser i västvärlden som Fluxus, Arte Povera och Neodadaismen. Blicken riktades mot vardagen och omständigheterna kring kapitalismens korruption. Men det som skiljer sig från SÚM-gruppen är att de aldrig gjorde någon manifest, utan varje individ hade sin frihet i sitt konstnärliga uttryck från sin egen förutsättning. Dieter Roth hade en stark inverkan på de isländska samtidskonstnärerna; konsten skall vara en del av vardagen men inte instängd i ett specifikt utrymme. "Situations" är en konceptuell serie av fotografier där Sigurður Guðmundsson som var en av medlemmarna inom SÚM-gruppen ställde ut. I alla fotografierna på utställningen tar han en opersonlig roll för ett objekt bland andra objekt vare sig det är regnbågar; tegel, böcker eller skiljetecken – i vad som verkar vara ett kodat språk för det undermedvetna.

Valet för slutarbetet och plats

Varför Akureyri?

För nästan 15 år sedan började mitt "granskande" inom konststudier på gymnasiet på Akureyri, och säkert är det därför som det känns som en självklar sak att göra mitt slutarbete där. Det är staden som jag har återvänt till för att hämta energi och söka inspiration.

Denna hösttermin studerade jag på Pedagogiska fakulteten på Akureyri. I mina studier undersökte jag kopplingen mellan barn och natur och hur man kan använda sig av det i undervisning. Jag har granskat och sett hur viktiga dessa relationer är och upplevt hur orubbligt samspelet är mellan människan och naturen: Moder Jord – människa – natur. Islänningarnas anknnytning till naturen är stark och en viktig källa till inspiration för kulturrelaterade projekt. Efter denna termin har jag valt att jobba med och rannsaka omgivningen såsom en korp. Den flyger runt och nappar på det som glittrar för att föra det till sitt bo. Det är en sådan metodik som jag har valt – att nappa åt mig information här och där och se vart processen leder.

Utveckling på arbetet

*Krummi svaf í klettagjá
kaldri vetrarnóttu á,
verður margt að meini.
Fyrr en dagur fagur rann
fredið nefið dregur bann
undan stórum steini.*

Under kalla vinternätter sover korpen i en klippa, mycket kan göra honom illa. Innan dagen gryr fortsätter han att fladdra runt med sin frusna näbb.

Borgir, Akureyri.

En bild av mitt vardagsrum, tusch-sketch av klädgalgar.

Min första idé var att göra en installation som tolkar korpens natur, samla på snuttar av fakta, sagor och olika åsikter som folk har om den. Efter att ha diskuterat med olika konstnärer och läst en hel del började jag inse att det handlade mera om mitt inre bo. I stället för att hitta en lokal för min installation tyckte jag att det skulle vara mest passande och på samma gång utmanade att bjuda folk hem i vardagsrummet, där boet skulle byggas.

Men av vilket material skulle boet vara? Vilken sorts element skulle det innehålla för att konceptet skulle fungera? Korpen bygger sitt bo bl.a. av kvistar, pinnar, lera och binder ihop det med ett inre skikt av rötter och fodrar det till slut med något mjukt. Min struktur skulle bli mera i en abstrakt bemärkelse. I stället för att använda element från naturen så tänkte jag på klädgalgar. Det går enkelt att hänga olika saker och material på dem och de är ett bra stöd för en struktur. Korpen är en fågel som gillar att samla på fina glittriga saker. Är klädgalgar då det rätta elementet längre? Vad symboliserar förvaringen? Under planeringen började tankarna rikta sig mera och mera mot det inre boet och förvaringen. Vi förvarar gärna mat i burkar – varför inte förvara minnen och idéer i dem? Det egna boet behöver inte alltid vara inom fyra väggar. Jag har bott i den lägenhet jag befinner mig i bara sedan i somras, så desto mer jag tänker på det, så är det inte ett specifikt hus som binder mig vid Akureyri utan dess omgivning. Möten med olika kulturer har gett mig nya perspektiv på min hemstad. I Norge låg folkhögskolan ute vid skärgården och kändes isolerad från omvärlden. Öppet hav, där vågorna lekte vid stranden och suset gick genom träden. De flesta eleverna var normmän men det fanns även en internationell linje.

Varje linje gjorde en studieresa per år. Jag valde bildkonstlinjen och vi åkte till Istanbul för 10 dagar. Det som jag minns starkast är byggnaderna. Gamla hus som är fallfärdiga bredvid nya glasstrukturer. Detta fascinerade mig och jag gjorde ett litet projekt där jag tog svartvita fotografier av olika fönster. Fönster är som husets ögon, en blick in och en reflektion ut.

Efter vistelsen i Norge flög jag igen till Island och valde att studera konstteori i Reykjavik, men olika metoder att se och kritisera konst kändes mera tvunget än givande. En kort introduktion om IED i Spanien räckte – jag tog chansen och bestämde mig för att förbereda mig genom att studera teknisk teckning i AutoCad under ett år.

Nästa stopp var Barcelona – en guldkista för kultur, en levande stad med öppen och vänlig atmosfär. Folk överallt, människor av olika nationaliteter. Men såsom i de flesta storstäder där det finns trafik och ett högt tempo följer stress. Det triggade idéer för ett av större skolprojekt jag gjorde, nämligen att hitta lugn och stillhet i det rastlösa Barcelona. Min vision var att förvandla en grön park som ligger bredvid en metrostation till en meditativ plats.

En rendering av projektet "Pit Stop Holes" (Placa de Lesseps - BCN).

Den ekonomiska depressionen på Island blev slutet på studierna i Spanien. Jag flög hem, tog ett mellanår och arbetade på ett apotek. Under detta år insåg jag att det inte fanns någon annan möjlighet än att fortsätta studierna och att fortsätta letandet efter mig själv. Vägen bar av till Österbotten. Igen var jag i skogens tystnad. Dessa år har varit svåra men givande. Ofta är det så att det som är mest givande samtidigt är svårast. Varje vår har jag flugit till Island och sommarjobbat. Jag är som en flyttfågel, och nu vet jag att jag trivs bäst i öppna landskap, nära havet vill jag bo.

Mitt bo

Vögguvísur um krumma

*Hrafninn flýgur um aftaninn,
hans eru ei kjörin góð.
Sumarið leið og lafið féll,
og lyngið varð rautt sem blóð.
Seint flýgur krummi á kvöldin.*

*Hrafninn flýgur um aftaninn,
brynur af augum tár;
því hann er svartur sorgarfugl
og söngur hans feigðarþár.
Seint flýgur krummi á kvöldin.*

*Hrafninn flýgur um aftaninn
með bróm á svörtum væng.
En best er að birða ei bót um það
og hjúfra sig niður í sæng.
Seint flýgur krummi á kvöldin.*

*Hrafninn flýgur um aftaninn,
hann á ei skárri völ.
Margur hlaut gogg og góða kló,
sem gæfan varð aldrei fól.
Seint flýgur krummi á kvöldin.*

J
óhann Jónsson

"Vögguvísur um krumma" sjungur fortfarande för barn.
De gamla vaggvisorna handlar om korpens onda villkor,
sorg och de dödsmärkta.

Jag har dokumenterat en performans där jag byggde upp ett bo av 132 glasburkar ute på en klippa. Burkarna innehåller både idéer och bilder från min studieperiod samt fotografier och olika element som har inspirerat mig under åren. Jag har samlat ihop och bevarat dem i mitt bo – i mina burkar. Liksom korpen samlar på sitt och för med sig saker till sitt bo. Allt symboliserar det som har gett mig något och jag har fört med mig från Island och andra världsdelar till mitt bo. Klippan ligger i närheten av universitetet och utsikten är över en del av Akureyri och ner till havet. En berghäll jag ser från vardagsrummet, landskap som jag tycker så mycket om och gör det svårt för mig att lämna denna mystiska ö – Island.

Bygga upp och bryta ner – ständig utveckling. Jag har editerat ett videoverk av denna performans som jag tog med mig till Jakobstad. En liten bit av Island. Utställningen blir konstruerad i form av en slags karta runt det hela – korpens resa. En video av boet placerades i en gång i Strengberg Kunsthalle. Röda gummiband dras från boet till de platser jag studerat på och symboliserar den röda träden – navelsträngen till boet.

Slutsats

Ingen människa är den andra lik. Vi är olika till utseende, vi har olika åsikter; vi har fått en varierande uppväxt. Våra rötter brukar ligga där vi växte upp, men inte alltid. I mitt fall är det inte så och nu börjar jag erkänna det för mig själv. Hittills har jag försökt inbilla mig att jag inte har några rötter och att jag inte behöver dem. Nu vet jag att mina rötter ligger på Island och att jag behöver mitt bo där: Jag måste ha det lika mycket som att kunna flyga runt och samla inspiration, kunskap och idéer som jag sedan kan ta till mitt bo. Liksom korpen kommer jag att fladdra runt i livet och skaffa erfarenheter och upplevelser som jag tar med mig hem.

Processbilder

Utställt / Exhibit

Strengberg Kunsthalle Jakobstad / Pietarsaari, Finland

Strenberg

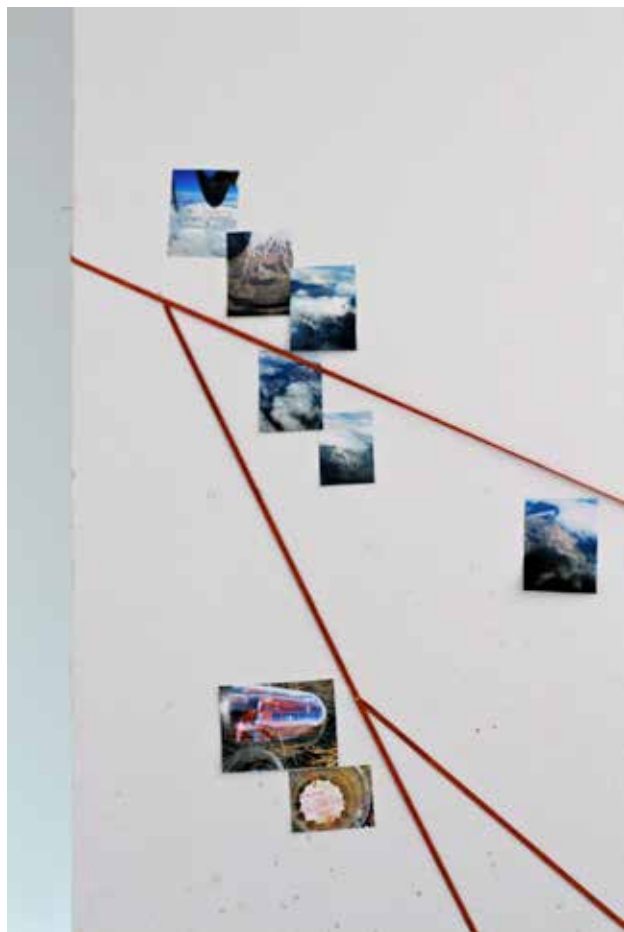
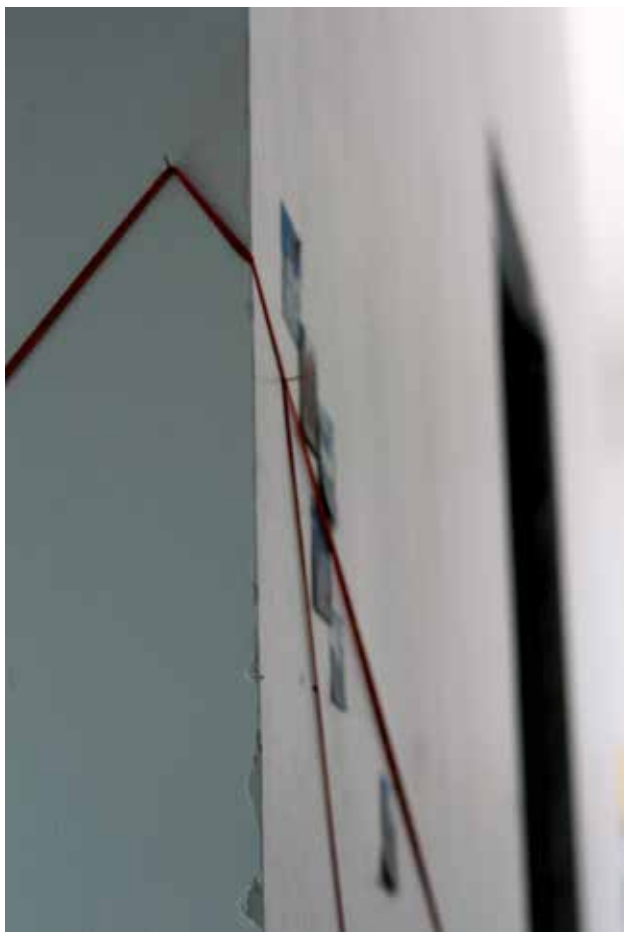

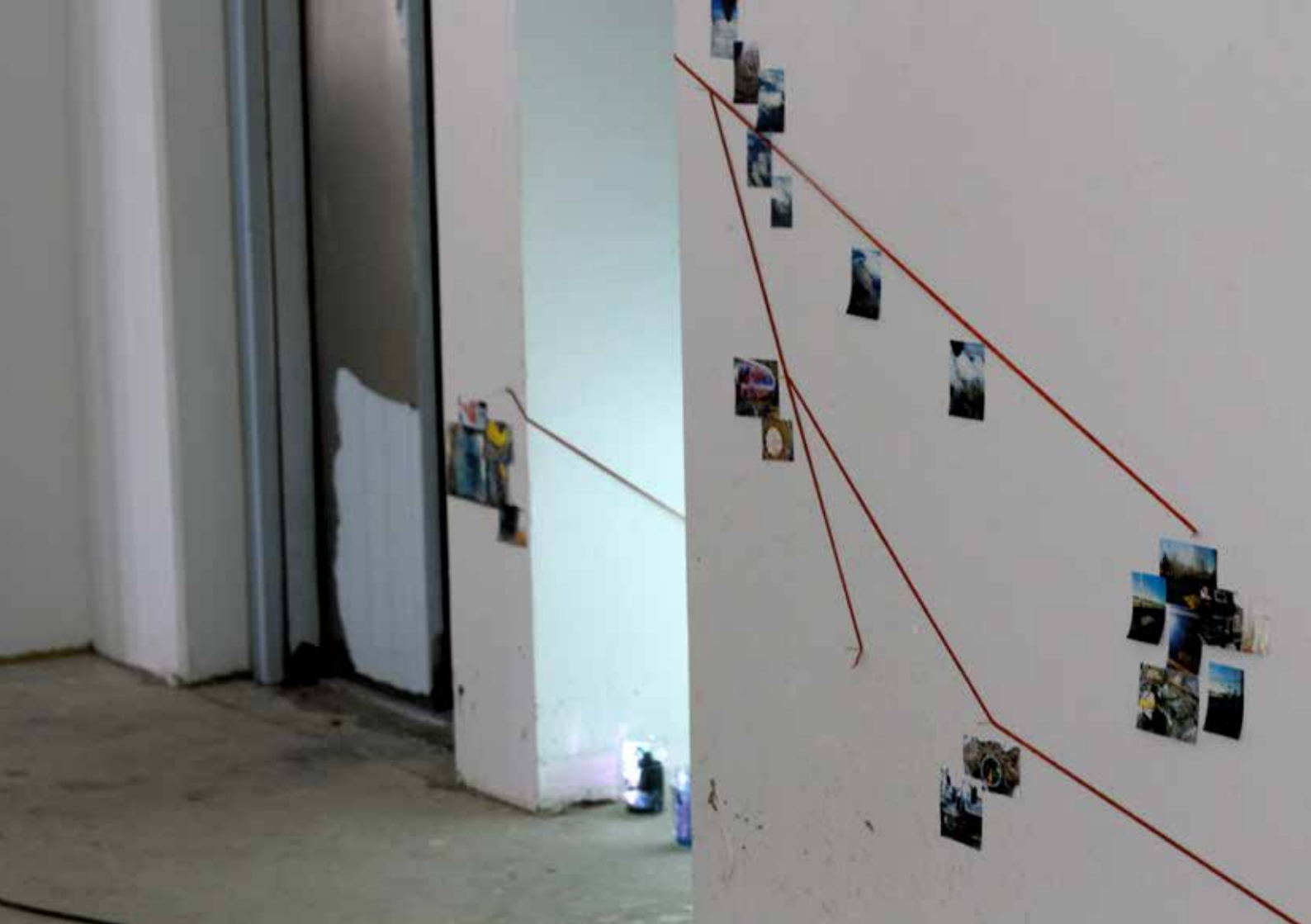

Källförteckning

Arna Valsdóttirs hemsida

<http://www.arnavals.net/>

Árnason, J. (1909-1924) *Þjóðsögur og ævintýri I-VI*. Reykjavík. Bókaútgáfan Þjóðsaga.

Bárðarson, H. R. (1986) *Fuglar Íslands I í máli og myndum*. Reykjavík.

Davíðsson, Ó. (1987) *Íslenskar þjóðsögur I-IV*. Reykjavík. Bókaútgáfan Þjóðsaga.

Enberg – Pedersen, A. & Studio Olafur Eliasson. (eds.) (2008). *Studio Olafur Eliasson: An Encyclopedia*. Taschen, Cologne.

Folksögur om Korpen (2006)

<http://www.visindavefur.is/svar.php?id=6393>

Grynsztejn, Madelein. (ed.) (2007). *Take Your Time: Olafur Eliasson*. San Francisco: Museum of Modern Art.

Haitanaka, M. & Koizum, K. & Sekiguchi, M. (eds.) (1998). *Steina & Woody Video Works*. Japan: NTT Publishing Co, Ltd.

Leifsson, H. (1998) *Krummi: í þjóðtrú og þjóðsögum*. Avhandling för B.ed examen. Kennaraháskóli Íslands, pedagogiska fakulteten. Reykjavík.

Korpens miljö (2003).

<http://www.visindavefur.is/svar.php?id=3375>

Ólafson, G. P. (2005) *Fuglar í náttúru Íslands*. Reykjavík. Mál og menning.

Valte, S. (2011) *Hrafna-Flóki*. Reykjavík. Hólar.

Works by Steina Vasulka

http://www.vasulka.org/Steina/Steina_index.html

Tack till:
Arna Valsdóttir
Albert Braun
Göran Torrkulla
Guðný Marinósdóttir
Gemma Montoliu Valor
Robert Back
familjen

